

FEATHER PEOPLE *The Americas*, 1968.
© Lothar Baumgarten, VEGAP, Barcelona, 2008

ginyeria de ponts, vies i semàfors. Sis vitrines mostren dibuixos i esbossos del llibre *Carbon* que constitueixen una vista interior de la producció. El concepte i la tipografia d’aquesta obra mes-tra es van crear amb la col·laboració de Walter Nikkels.

L’obra *Montaigne, Terra Incognita* (1977-1985) rep el nom de Michel Eyquem de Montaigne. De nou, Baumgarten associa l’objectivitat de la fotografia amb la impossibilitat de trans-metre sensacions essencials en la comprensió d’un esdeveniment. Les fotografies independents formen tríptics o composicions de cinc, de manera que construeixen el contingut de cada obra particular. En el paspartú de les fotos hi apareixen paraules o noms i franges de color, que donen vagues pistes de l’època i l’aroma de l’indret.

La recerca d’Eldorado va tenir lloc a la formació geològica més antiga del món, La Gran Sabana, i la terra dels Makunaíma i els Tëpitón, els altiplans sobre l’immens bosc tropical que forma una línia divisòria d’aigua entre Veneçuela, la Guaiana i el Brasil, la terra dels pobles indígenes Taurepan, Arekuna, Ingariko, Karina i Kamarakoto, que parlen les variants dialectals del pemon. Contaminada per milers de tones de mercuri procedents de l’explotació de les mines d’or, la selva verge s’ha convertit en un nou paradís de béns i desitjos que ja no creixen en els arbres.

L’erosió, la desertització, la depressió, la gana i la intoxicació n’han esdevingut els nous elements característics. La sèrie avança els problemes de la fotografia i confronta l’artista amb les tradicions objectivistes que dominen el panorama actual del mitjà. Per a l’artista, la veritat no és l’adaptació d’una idea a la realitat d’un objecte, sinó la implicació del subjecte que coneix.

Termite Savanna (1969) és una escultura efímera, en canvi constant, que fa el procés del temps manifest i visible per mitjà de la seva materialització. Mostra horitzons tallats en taulers de fusta, pigments, bombetes, cables i llibres d’exercicis amb dibuixos sota plomes de colom que formen l’essència d’un paisatge, el de la Gran Sabana. Aquesta obra es va crear molt abans que Baumgarten hagués anat a treballar a Amèrica del Sud. Per altra banda, *Fragment Brazil* és una multiprojecció que combina sis projeccions amb un total de 480 imatges, que canvien en intervals diferents. Consisteix en detalls d’ocells del Brasil, pintats per Albert Eckhout el 1654, i dibuixos Yānomāni elaborats durant els anys 1978-1980.

A la Capella dels Àngels, la instal·lació d’ *Ecce Homo* (2002) combina elements geomètrics i cromàtics amb imatges projectades i és una reflexió de *Passagen Werk* (Obra dels passatges) de Walter Benjamin. La prospecció fotogràfica va tenir lloc als pobles medievals toscans de Montalcino i San Gimignano i a

Creta. Inclou dues projeccions sincronitzades, cadascuna de les quals consisteix en 162 diapositives en blanc i negre fetes el 2002 i una obra independent formada per 81 imatges circulars de núvols, a banda de diverses imatges projectades permanents i independents relacionades amb determinats elements arquitectònics de la Capella dels Àngels, com ara cartes de camps de color pintades en discos d’alumini, combinades amb miralls circulars. Cadascuna de les vuit composicions, d’un color diferent, fa referència a l’univers de color d’un pintor italià del Gòtic i del Renaixement: Pinturicchio, Masaccio, Giotto di Bondone, Fra Angelico, Luca Signorelli, Piero della Francesca, Domenico Ghirlandaio i Paolo Uccello.

Per a Baumgarten, la presentació de l’obra és la base fonamental per a una implicació que finalment comunica els sentiments que desperten les sensacions originals, amb la qual cosa s’aconsegueix una gran força. I l’indret on es presenta és justament el que permet que l’artista investigui els elements no visuals de l’art. L’exposició és, de fet, una notació d’imatges, no gaire diferent d’una partitura musical.

ACTIVITATS ENTORN DE L'EXPOSICIÓ

Projecció de vídeo

The Origin of the Night (1973-1978),
de **Lothar Baumgarten**
DIJOUS 7 DE FEBRER, dues sessions,
a les 19 h y a les 20.45 h
DIJOUS 14 DE FEBRER, a les 19.30 h
Auditori MACBA. Entrada lliure. Aforament limitat

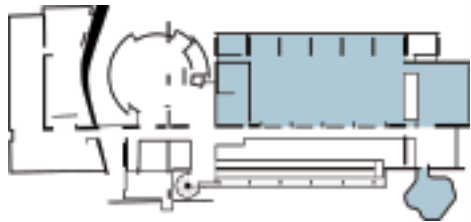
Conversa entre **Lothar Baumgarten** i **Kaira M. Cabañas**
DIVENDRES 8 DE FEBRER, a les 19.30 h
Auditori MACBA. Entrada lliure. Aforament limitat
Amb servei de traducció simultània

Amb la col·laboració de **Goethe-Institut**

PUBLICACIÓ

Lothar Baumgarten. Autofocus retina. Barcelona:
Museu d’Art Contemporani de Barcelona, 2008.
Amb textos de Kaira M. Cabañas, Hal Foster,
Michael Jakob, Bartomeu Marí, Craig Owens,
Anne Rorimer i Friedrich W. Heubach. Edicions
en castellà i anglès.

NIVELL 1

**Museu d'Art
Contemporani
de Barcelona**

Plaça dels Àngels 1
08001 Barcelona
www.macba.es

Horaris

Feiners, d’11 a 19.30 h
Dissabtes, de 10 a 20 h
Diumenges i festius, de 10 a 15 h
Dimarts no festius, tancat
Dilluns, obert

Patrocinador de comunicació:

autofocus retina Lothar Baumgarten

TOUCHWOOD *Binary opposition*, 1970.
© Lothar Baumgarten, VEGAP, Barcelona, 2008

8 febrer - 15 juny 2008

Aquesta exposició monogràfica de Lothar Baumgarten (que viu i treballa entre Berlín i Nova York) aplega una sèrie d’obres fotogràfiques que comprèn imatges individuals i seqüències integrades en una presentació complexa. Tot i que no es pot considerar una retrospectiva, la mostra inclou peces d’escultura, projeccions, dibuixos murals, llibres i una pel·lícula, totes datades des de finals de la dècada de 1960 fins a l’actualitat. Algunes obres s’han adaptat *in situ* a les condicions arquitectòniques del MACBA.

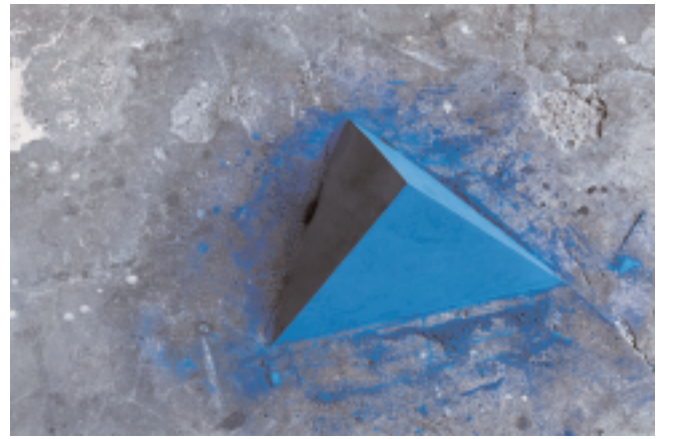
Ant Society, 1968.
© Lothar Baumgarten, VEGAP, Barcelona, 2008

Autofocus retina és el nom de l'exposició i el títol d'una configuració de miralls que consisteix en quatre diamants allègòrics al mecanisme intern de la lent d'una càmera, al seu ull fotogràfic. És ben sabut que sense la conformació del marc les fotografies serien circulars. Les composicions cromàtiques i geomètriques estan col·locades als punts més singulars del Museu, on l'espai arquitectònic s'entén com una pàgina en blanc. *Imago Mundi* (*L'autre et L'ailleurs*), (1988, 2008) és una peça que transforma la façana de vidre del museu en un prisma i explora la pretensió del llenguatge fotogràfic d'establir-se com a veritat universal. Reflectit i emmirallat com un rellotge de sol a l'interior del museu, es basa en la taula impresa de separació de colors de Kodak *Print your own colour patches* (Imprimeix les teves pròpies mostres de color) i la reflecteix. Aquesta fórmula d'impressió bidimensional es transforma en un espai tridimensional en què es pinta *in situ* un «mapa del món» en la realitat arquitectònica de la «torre». Mostra els noms dels set continents, excepte el d'Europa, que es representa per les antigues principals potències colonials. El cian, el groc, el magenta i el negre simbolitzen els colors de la població mundial segons la seva diversitat ètnica. La mostra de color ocupa totes les finestres de l'espai i la façana de vidre de l'edifici; el negre, en canvi, constitueix la superfície de l'espai. Com en la tecnologia fotogràfica, el material que s'empra en aquesta obra és la llum natural i l'artificial.

L'anàlisi estructuralista i comparativa de Claude Lévi-Strauss, per exemple, va ser un dels elements que van despertar l'interès de Baumgarten per l'etnografia, un dels principis metodològics de la qual és l'oposició entre natura i cultura. El seu interès per aquest tema es plasma en les seves primeres

imatges i en la seva obra efímera, que rebutgen l'aspecte objectual —els dos treballs es van fotografiar conjuntament amb el títol de *Culture-Nature [Manipulated Reality]* (1968-72)—, i en la projecció *I prefer it there better than in Westphalia, Eldorado* (1968-76) i la pel·lícula de 16 mm *Der Ursprung der Nacht [Amazonas-Kosmos]* 1973-77 (1978). Quan fotografia les primeres «imatges» de les escultures efímeres, la seva consciència es guia per l'ull de William Henry Fox Talbot i les composicions de natures mortes de *Pittura metafisica*. Aquestes intervencions efímeres obren la porta a obres que volen analitzar el valor dels treballs escultòrics dins les gramàtiques del coneixement i la producció. En aquest sentit, les imatges de la projecció *Unsettled Objects* (1968-69) reflecteixen les conseqüències dels sistemes de classificació i presentació dels museus etnogràfics o de ciències naturals. Per mitjà de la seva obra, Baumgarten ha explorat la relació que les persones i les comunitats mantenen amb el territori i amb determinats indrets en particular.

Del 1978 al 1980 va viure amb els Yānomāni a l'Amazònia veneçolana; des de llavors, la seva obra es va centrar encara més en la forma amb què el pensament i la consciència d'Occident han representat la percepció de «l'Altre», el seu entorn i el seu llenguatge. «¿Es pot reflectir el context cultural propi sense intentar entendre una altra cultura des de dins, una cultura que no s'emmotlli als nostres estàndards?», es pregunta Baumgarten. La paraula apareix com un element de contrast i equilibri entre diverses maneres d'entendre la relació entre les persones i els seus entorns. Per a Baumgarten, els vestigis d'aquestes societats sense escriptura que sabien com mantenir les formes d'equilibri no predadores i eren capaçes de constituir i transmetre cultura es preserven a través del llenguatge. Junta-

TETRAHEDRON, *Stacked Pigment*, 1968.
© Lothar Baumgarten, VEGAP, Barcelona, 2008

URUCU *Bixa Orellana L.*, 1969.
© Lothar Baumgarten, VEGAP, Barcelona, 2008

ment amb la capacitat de la paraula, Baumgarten mostra els límits de la fotografia com a exemple de les limitacions dels sistemes tècnics de comprensió.

Baumgarten és també autor d'una important obra fotogràfica; en aquesta exposició es mostren dues àmplies sèries de fotografies independents i combinades —*Carbon* (1989) i *Montaigne* (1977-85)— i tres projeccions: *Unsettled Objects* (1968-69), *Ecce Homo* (2002) i *Fragment Brazil* (1977-2005).

A *Carbon*, la investigació de Baumgarten es basa en la descripció de l'estè sistema ferroviari del continent i la seva deteriorada infraestructura industrial (que sovint són obres mestres de l'enginyeria) implantat en indrets amb un trànsit i una àrea comercial canviants. *Carbon* visualitza el paisatge complex i híbrid de Amèrica del Nord i el seu ús pragmàtic en la societat industrial actual. Totes les imatges van ser compostes i fotografades amb el projecte d'un llibre en ment. Algunes, en grau diferent, són fragments, i d'altres, un món tancat en elles mateixes que funciona com a contrapunt, com passa amb la música. Apareixen com temes i subjectes lluny de qualsevol classificació lineal. Les qualitats seqüencials es completen amb la imatge juxtaposada, igual que una pàgina rere l'altra en el context d'un llibre, o bé apareixen com un cànon, emmarcades en una paret, en un espai en què el ritme el fixa la condició arquitectònica. Es transformen a més en diagrames socials que experimenten un canvi constant, com si fossin indrets «sense nom».

La presentació dels gravats de gelatina de plata de *Carbon* es combina amb tres dels setze dibuixos murals tipogràfics, elaborats amb el tipus de lletra Franklin Gothic, que integren els noms d'empreses ferroviàries nord-americanes. En aquestes configuracions gràfiques es reflecteixen les estructures d'en-